

Vesna Zorić, muz.savjetnica
matičarka 1. razine
Etnografski muzej
10000 Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
Zagreb

Godišnji izvještaj matične djelatnosti za 2018. godinu

20. veljače

Muzej Prigorja Sesvete

Na poziv kolegice Jagode Vondraček održan je sastanak o temi otpisa građe s obzirom da procedura postupka s otpisanom građom nije jasno definirana unutar zakonskih okvira. Uz dokumentaristicu EMZ-a Aleksandru Vlatković sastanku su nazočile ravnateljica Muzeja Prigorja, restauratorica i kustosi. Upoznale smo ih s Protokolom postupanja s otpisanom muzejskom građom Etnografskog muzeja te prijedlozima oblika postupanja nakon izlučivanja. Savjeti su prihvaćeni i postupanja izlučivanja će slijediti prema uputama.

12. srpanj 2018.

Gradski muzej Sisak, Sunja

S kolegicama mr.sc. Aidom Brenko i Mihaelom Grčević, voditeljicom tekstilne radionice, posjetila sa Gradski muzej u Sisku gdje smo s kolegicama Katicom Mrgić i Ivanom Plavac razgovarali o aktualnim muzejskim temama – registraciji zbirke, otpisu građe, stanju depoa i sl. Pregledale smo stalni postav muzeja i nove čuvaonice za etnografsku građu. Kolegica Grčević je ukazala na nepravilnosti kod izlaganja i dala preporuke za preventivno čuvanje građe te su dobile upute na koji način da se oforme nazivi etnografskih zbirke.

O ženskim oglavljima, vrstama i načinu zaštite razgovarali smo s Jelicom Dugač u Sunji. Gospođa Dugač je vlasnica Zbirke narodnih nošnji s naglaskom na ženska oglavlja. Dala su upute za potencijalnu registraciju i preventivnu zaštitu.

16. – 17. lipanj 2018.

Slavonski Kobaš, Muzej Brodskog Posavlja Slavonski Brod

Na poziv predsjednika kud-a Matija Gubec, Antuna Baće, te članova Antuna Klase i Ane Baće posjetila sam Slavonski Kobaš. Sastanak je održan u prostorijama kud-a. Glavna tema razgovora odnosila se na mogućnosti i načine stvaranja Zavičajne zbirke narodnih nošnji. Slavonski Kobaš obiluje raznovrsnim inačicama, osobito ženskih narodnih nošnji koje uključuju niz suvrstica ženskih marama različitog nazivlja, materijala, tehnika ukrasa i namjene. Predloženi su prvi koraci potrebni pri stvaranju Zbirke, s mogućnošću daljnje

suradnje i potpore za njezinu registraciju i smještaj. Osim Etnografskog muzeja u Zagrebu, podršku će dati i kustosica Muzeja Brodskog Posavlja, Karolina Lukač. Gospođa Manda Mitrović, vlasnica zbirke marama, prezentirala je, uz detaljan opis, namjenu, vrijeme i načine nošenja svake marame. Voljna je da i njezine marame postanu dio buduće Zavičajne zbirke.

Posjetila sam Muzej Brodskog Posavlja s namjerom upoznavanja kolegice Karoline Lukač s mogućom suradnjom i pomoći kud-u Matija Gubec u realizaciji projekta osnivanja Zavičajne zbirke u Slavonskom Kobašu. Građa Etnografskog odjela raspoređena je prema temama iz tradicijske kulture u 9 zbirki: Zbirka tekstila, Zbirka narodnih nošnji, Zbirka zidnjaka, Zbirka ponjava, Zbirka pokućstva, Zbirka igračaka, Zbirka običaja, vjerovanja i narodne medicine, Zbirka tradicijskog gospodarstva i zanata, Zbirka fotografija. Dogovoren je i nastavak dugogodišnje suradnje dviju ustanova u razmjeni izložbi i savjetodavne pomoći u pitanjima matičnosti. Održano je vodstvo kroz postav gostujuće izložbe Faust Vrančić – Machinae Novae, Tehničkog muzeja Nikola Tesla iz Zagreba.

6. studeni 2018.

Čavle

Na poziv gospođe Biserke Fućak, posjetila sam s kolegom Damirom Kremenčićem, vanjskim suradnikom EMZ, Čavle kako bih stekla uvid u zbirku etnografskih predmeta s područja Grobinštine. Građa je smještena u dijelu privatne kuće gdje Fućak u skućenom ali prozračnom i urednom prostoru. Zbirku čine uglavnom tekstilni predmeti, prije svega odjeća i posoblje. Namjera vlasnice je izdati katalog tekstilnih predmeta te registrirati zbirku. Glavna tema razgovora odnosila se na mogućnosti i načine registracije Zavičajne zbirke Grobinštine kao i upute i savjeti o katalogizaciji predmeta i teksta vezanog uz budući katalog. Predloženi su prvi koraci potrebni za realizaciju, s mogućnošću daljnje suradnje. S obzirom da na zbirci s velikim entuzijazmom radi sama vlasnica uz pomoć supruga, u susretu s načelnicom Općine Čavle iskazana je želja za potporu lokalne zajednice. Financijsku pomoć je teško očekivati ali bi dodjela volontera za digitalnu obradu građe dobro došla. Matična služba će i dalje biti na raspolaganju za buduća pitanja i savjete.

29. studeni 2018.

Gradski muzej Križevci, Sveti Ivan Žabno

S dokumentaristicom mr.sc. Aleksandrom Vlatković, posjetila sam Gradski muzej u Križevcima. U razgovoru s ravnateljicom upoznate smo s djelovanjem Muzeja koji je smješten u dvije povijesne zgrade, od kojih je u jednoj stalni postav, a u drugoj Likovna galerija i uprava. Stalni postav smješten je u prizemlju i na katu muzejske zgrade. Prezentirane su Arheološka zbirka s oružarnicom u prizemlju, Etnografska, Sakralna, i Cehovska zbirka, te u posljednjoj prostoriji na katu prezentiran je društveno kulturni život Križevaca na prijelazu 19. u 20. stoljeće. U jedinom grijanom prostoru smješten je dio knjižnice i priručni ured. U dvorištu Muzeja uređen je etno park s tradicijskom kljjetu, drvenom kućom, kukurušnjakom, kolnicom, krušnom peći, hambarom i vinskom prešom. Prostor je primjerno održavan unatoč problemima s vlagom i mikroklimom. Veliku zaslugu za održavanje unutarnjeg i vanjskog prostora kao i brigu za preventivnu zaštitu predmeta ima gđa Marija Rogina koja radi kao pomoćno osoblje. U Muzeju rade troje djelatnika – arheologinja, muzejska savjetnica Lana Okroša Rožić, v.d. ravnateljice, povjesničar viši kustos Ozren Blagec i spomenuta Marija Rogina, pomoćna djelatnica. Prošle godine je na

stručnom osposobljavanju bila zaposlena etnologinja, no nažalost osnivač ne smatra potrebnim zaposliti i etnolog/inju iako je etnografska zbirka najbrojnija u fundusu. U zgradi Likovne galerije je prostor namijenjen povremenim izložbama i manjim događanjima. S obzirom na nedostatak prostora u hodnicima su smješteni ormari s deponiranom tekstilnom i ostalom građom. Kao što je već rečeno, u uvjetima neadekvatnog prostora i minimalnog broja djelatnika, Muzej uspješno funkcionira u svim segmentima aktivnosti.

Kolegica Vlatković je s ravnateljicom razgovarala o načinu dokumentiranja građe. Uvid u stanje - Inventarna knjiga muzejskih predmeta vodi se u računalnoj bazi M++. Do prelaska u računalnu bazu vođena je analogna/rukopisna inventarna knjiga u propisnom obliku, a uz inventarnu knjigu vođena je i dokumentacija u obliku kataloških listića po vrsti građe. Kataloški listić sadrži sljedeće kategorije: inventarni broj, naziv ustanove, zbira, materijal i tehnika, predmet (autor, naziv, opis, stanje), signatura, veličina i težina, inventirao, vrijeme, nalazište, mjesto izvedbe, mjesto upotrebe, kada i kako je dospio u muzej, nabavna cijena, kategorija vrijednosti, inventarni omot, foto/dia, literatura, smještaj, bilješka. U M++ fundus je strukturiran kroz zbirke te je u bazi otvoreno ukupno 11684 zapisa od toga je 1268 zapisa u Etnografskoj zbirci. Prilikom posjeta kolegicama smo ukazali na mogućnosti klasifikacije nazivlja, predstavili im proceduru otpisa i revizije prihvaćenu u Etnografskom muzeju, uputili na mogućnost upisa podatka o reviziji i otpisu u bazu te otvaranja mapi u koje objedinjavaju nepronadene ili otpisane predmete. Također, kolegici je pokazano nekoliko mogućnosti složenog pretraživanja. Dogovoreni su daljnji kontakti i stručna savjetodavna pomoć EMZ-a kao matičnog muzeja.

Sveti Ivan Žabno

Etnografska zbirka Sv. Ivan Žabno Rješenjem o preventivnoj zaštiti spomenika kulture iz 1991. godine stavljena je pod zaštitu Zakona o zaštiti spomenika kulture. Nažalost, s voditeljem Zbirke, gosp. Željkom Škrinjarom nismo se uspjeli vidjeti iako je sastanak bio prethodno dogovoren. Uvid u stanje Zbirke nam je omogućio zamjenik načelnika otvorivši nam vrata „stalnog postava“ u kojem je građa prezentirana više kao otvoreni depo. U prvoj većoj prostoriji smješteni su predmeti vezani uz poljoprivredno gospodarstvo, potom tkalački stan s tekstilnim alatkama. S druge strane prostorije su predmeti vezani uz obrt i sobni inventar. U sljedećoj manjoj prostoriji su narodne nošnje na tri manekena, posoblje, škrinja za rublje i dvije vitrine s primjerima ženskih kapica te obiteljske fotografije. U zadnjem manjem prostoru je vitrina s nešto arheoloških nalaza, fotografija i dokumenata vezanih uz povijest mjesta i stočarske udruge osnovane 1908.g. U odvojenom prostoru je ambijentalni prikaz kuhinje s pripadajućim priborom i posudama. Predmeti nisu legendirani a ne postoji niti uvodna legenda koja bi upoznala posjetitelja s osnovnim podacima o Zbirci. Izloženi predmeti su dostupni javnosti od 1977. godine. Vjerujem da su tada uvjeti i dobra namjera očuvanja zavičajne baštine opravdali njezino postojanje i daljnji razvitak. Međutim, današnje stanje Zbirke zahtijeva punu angažiranost stručnjaka, bezuvjetnu brigu o preventivnoj zaštiti i čistoći, ne samo ekspanata, nego cijelog prostora u kojem prevladava smrad vlage i prašina. U razgovoru s načelnikom Bošnjakom čini se da će stanje ostati status quo. Prije svega zbog nedostatka financijskih sredstava za saniranje vlage ili preseljenja u adekvatniji prostor, a i zbog stava o kulturi kao o ne toliko važnoj egzistencijalnoj potrebi. Bio bi zaista nenadoknativ gubitak da se trud i entuzijizam prethodnika koji su sabrali i sačuvali vrijednu građu koja dokumentira povijest zavičaja obezvrijedi. Praksa je dokazala da se jedino

entuzijazmom pojedinaca može nešto učiniti. Nažalost, danas ih u Svetom Ivanu Žabnu nema.

Dokumentaciju o etnografskoj zbirci koja nam je bila dostupna čine kataloški listići – broj 707 je posljednji u nizu. Listići sadrže sljedeće kategorije: naziv zbirke, inventarni broj, književni naziv, naziv u dijalektu, vrijeme porijekla, nađeno u, posljednji vlasnik, original-reprodukcija-kopija. Iste kategorije podataka, izuzev original-reprodukcija-kopija, podatka sadrži i excel tablica. Uz dokumentaciju nije zatečena fotodokumentacija. Dostupni predmeti su većim dijelom označeni inventarnom oznakom.

3. prosinac 2018.

Gradsk i muzej Bjelovar, Gradski muzej Čazma - Gornji Mikloš

S kolegicom mr.sc. Aleksandrom Vlatković posjetila sam Gradski muzej Bjelovar. Sastanku su nazočili ravnatelj Mladen Medar, voditelj Etnološkog odjela Tomislav Matić, kustos i Silvija Sitta, viša kustosica. Muzej je smješten u zgradi starog gradskog poglavarstva koja je u cijelosti obnovljena. U atriju, u natkrivenom prostoru postavljena je etnografska izložba eksterijera seoske kuće i interijera kuhinje blagdanskog ozračja. Kolege su nas provele kroz etnografski dio stalnog postava u kojem je prikazan život seljaka graničara u doba Vojne Granice s ambijentalnim prikazima sobe i kuhinje, kućnim inventarom, tekstilnim alatkama, posobljem i narodnim nošnjama. Prostor za deponiranje građe dijele s ostalim Odjelima, a prema kriterijima vrste materijala – drvo, metal, tekstil. Kao i u većini muzeja veliki problem je nedostatak prostora koji bi omogućio nesmetani pristup građi kao i adekvatni smještaj prema muzeološkim zahtjevima. Nedostaju zatvoreni ormari, ladice i police za koje zbog dimenzija dodijeljenog prostora nema dovoljno mjesta. S obzirom da je zgrada novoobnovljena mikroklima je zadovoljavajuća.

Etnološki odjel sadrži 12 zbirki od kojih je jedna registrirana, dvije su pripremljene za registraciju a ostale se predviđa inventirati do Zakonom određenog roka. Kolegica Vlatković je uvidom u program M++ utvrdila je da je u bazi za Etnološki odjel otvoreno 5440 zapisa. Starija, rukopisna dokumentacija muzejske građe vodila se u obliku *ulazne knjige* i *inventarne knjige Etnografske zbirke*. Ulazna knjiga obuhvaća kategorije: godina/tekući broj, inventarni broj, naziv, mjesto i porijeklo, podaci o nabavi (izvor, datum, cijena, akt). Inventarna knjiga sadrži sljedeće kategorije: inventarni broj, kategorija spomeničke vrijednosti, broj knjige ulaska, zbirka, opis, autor, vrijeme nastanka, materijal i tehnika, dimenzije, broj komada, stanje, provenijencija (mjesto izvedbe, mjesto uporabe, mjesto nalaza) način nabave (datum i broj spisa), izvor nabave, cijena, foto/dia, inv. omot, smještaj, napomena. Uz navedenu dokumentaciju vođeni su i kataloški listići prema inventarnom broju, raspoređeni prema zbirkama, a sadrže sljedeće podatke: inventarni broj, naziv ustanove, zbirka, materijal i tehnika, predmet (autor, naziv, opis, stanje), vrijeme, nalazište, mjesto izvedbe, mjesto upotrebe, kada i kako je dospio u muzej, nabavna cijena, kategorija vrijednosti, inventarni omot, foto/dia, literatura.

Gradski muzej Čazma

Gradski muzej Čazma je u sastavu Centra za kulturu Čazma. Uz ravnateljicu Jadranku Kruljac Sever od nedavno je zaposlena i povjesničarka umjetnosti, a do kraja godine će

etnologinja završiti jednogodišnji vježbenički staž. Nažalost, bez mogućnosti stalnog zaposlenja.

Etnografska zbirka Gornji Miklouš

Zbirka je smještena u moslavačkoj tradicijskoj kući izgrađenoj 1924. godine. Prikazan je autentičan interijer kuhinje, sobe i ostave s pripadajućim kućnim inventarom, tekstilnim i gospodarskim alatima. Predmeti su dio fundusa Etnološkog odjela Muzeja. U stražnjem dijelu kuće smještena je kovačnica, a na okućnici s bunarom zasađene su domaće vrste cvijeća i *brajda*. Prostor se redovno čisti i zrači. Posjet je moguć uz najavu.

Inventarna knjiga muzejskih predmeta vodi se u računalnoj bazi M++. Do prelaska u računanu bazu vođena je analogna/rukopisna inventarna knjiga u propisnom obliku, a obuhvaća sljedeće kategorije: inventarni broj, kategorija spomeničke vrijednosti, boj knjige ulaska, zbirka, opis, autor, vrijeme nastanka, materijal i tehnika, dimenzije, broj komada, stanje, provenijencija (mjesto izvedbe, mjesto uporabe, mjesto nalaza) način nabave (datum i broj spisa), izvor nabave, cijena, foto/dia, inv. omot, smještaj, napomena. Uz inventarnu knjigu vođeni su i kataloški listići sa sljedećim kategorijama: inventarni broj, zbirka, grupa, podgrupa, lokalitet, književni naziv, naziv u dijalektu, vrijeme porijekla, lokalitet proizvodnje, original/reprodukcija/kopija, kada i kako je dospio u muzej, materijal, tehnika, ornament, stanje, opis, komada, dimenzije, težina, osnovna funkcija, nabavna cijena, kategorija vrijednosti, sign. Smještaja, inventarni omot, bilješka, literatura, restauratorski zahvati, inventario. Temelje dokumentacije postavila je Paula Gabrić, nekadašnja djelatnica Etnografskog muzeja u Zagrebu. U M++ fundus je strukturiran kroz ukupno 22 zbirke. U bazi je otvoreno ukupno 12401 zapisa od toga je 724 zapisa u Etnografskoj zbirci

Prilikom posjeta Gradskom muzeju Bjelovar i Gradskom muzeju Čazma kolegama smo ukazali na mogućnosti klasifikacije nazivlja, predstavili im proceduru otpisa i revizije prihvaćenu u Etnografskom muzeju, uputili na mogućnost upisa podatka o reviziji i otpisu u bazu te otvaranja mapi u koje objedinjavaju nepronadene ili otpisane predmete.

U Zagrebu, 4. prosinac, 2018.

Vesna Zorić
matičarka 1. razine